

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 219/07-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B., právne zastúpenej advokátom JUDr. P. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu, na verejné prerokovanie veci a na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 142 ods. 3 v spojení s čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 1 S 37/07 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 37/07 svojím postupom a rozsudkom z 28. mája 2007 p o r u š i l základné právo spoločnosti Z., s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 37/07-75 z 28. mája 2007 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti Z., s. r. o., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. P. D. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 219/07-18 z 31. októbra 2007 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), právne zastúpenej advokátom JUDr. P. D., B., ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu, na verejné prerokovanie veci a na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 142 ods. 3 v spojení s čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 S 37/07.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ podaním z 19. februára 2008, ako aj krajský súd vo vyjadrení z 21. decembra 2007 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v jeho spise.

Z podanej sťažnosti a z doplňujúceho podania vyplýva, že sťažovateľka nadobudla kúpnu zmluvou pozemok v B. v katastrálnom území S., a to ešte v roku 2004. Následne sťažovateľka požiadala stavebný úrad o vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby na novostavbu polyfunkčného objektu ... Rozhodnutím mestskej časti B. (ďalej len „mestská časť“) sp. zn. SU-2005,2006/33482/50197/UR-Ga z 2. augusta 2006 bolo vymedzené umiestnenie stavby č. 0968. Účastník konania - Občianska iniciatíva (...) - (ďalej len

„Občianska iniciatíva“), podal proti rozhodnutiu odvolanie. Rozhodnutím Krajského stavebného úradu v B. (ďalej len „stavebný úrad“) sp. zn. A/2006/1821-HRC zo 6. novembra 2006 bolo odvolanie zamietnuté a rozhodnutie o umiestnení stavby potvrdené. Právoplatnosť nadobudlo 27. decembra 2006. Rozsudkom krajského súdu č. k. 1 S 37/07-75 z 28. mája 2007 boli rozhodnutia stavebného úradu a mestskej časti zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Rozsudok bol vydaný na základe žaloby Občianskej iniciatívy, ktorá namietala, že pred vydaním rozhodnutia o umiestnení stavby malo byť vydané rozhodnutie orgánu ochrany prírody o výrube drevín. Podľa odôvodnenia rozsudku stavebný úrad nevyhovел výzve krajského súdu na predloženie administratívneho spisu týkajúceho sa veci. To bolo dôvodom zrušenia rozhodnutí.

Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej označených základných práv, lebo napriek skutočnosti, že sa podaná žaloba Občianskej iniciatívy bytostne dotýkala jej oprávnených práv a záujmov, nebolo jej podanie žaloby oznámené, a tým jej bolo znemožnené domáhať sa účasti v súdnom konaní. Bolo tým porušené aj právo na verejné prerokovanie veci a na verejné vyhlásenie rozsudku.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 1 S 37/07 s tým, aby bol rozsudok z 28. mája 2007 zrušený a krajskému súdu prikázané vo veci znova konať. Napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu z 21. decembra 2007 doručeného ústavnému súdu faxom 28. decembra 2007 a poštou 7. januára 2008 vyplýva, že predsedníčka senátu 1S zotrváva na právnom názore vyjadrenom vo výroku a odôvodnení rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 37/07-75 z 28. mája 2007.

Keďže rozhodnutím ústavného súdu vo veci samej môže byť dotknutá vo svojich právach aj Občianska iniciatíva, ústavný súd jej doručil podanú sťažnosť, uznesenie o prijatí veci na ďalšie konanie a vyjadrenie predsedníčky krajského súdu na zaujatie stanoviska vo veci samej. Z vyjadrenia právnej zástupkyne Občianskej iniciatívy z 28. januára 2008 doručeného ústavnému súdu 5. februára 2008 vyplýva, že nenazreli do súdneho spisu,

a preto nevedia zhodnotiť postup krajského súdu. Posúdenie, či postupom krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky, je v právomoci ústavného súdu. Občianska iniciatíva nepovažuje za potrebné vyjadrovať sa k právnej stránke posudzovaného problému. V ďalšom zaujíma stanovisko ku niektorým skutkovým otázkam týkajúcim sa konania pred krajským súdom.

II.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 37/07-75 z 28. mája 2007 vyplýva, že ním boli zrušené rozhodnutia stavebného úradu a mestskej časti a vec vrátená na ďalšie konanie. Stavebný úrad bol zároveň zaviazaný nahradiť Občianskej iniciatíve trovy konania v sume 3 096 Sk. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 250j ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, keďže napriek jeho výzve z 21. februára 2007 doručenej stavebnému úradu 1. marca 2007 stavebný úrad nepredložil administratívny spis týkajúci sa veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom,

alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého krajský súd svojím rozsudkom zrušil právoplatné rozhodnutie mestskej časti a stavebného úradu o umiestnení novostavby polyfunkčného objektu ... vydané v prospech sťažovateľky, pričom sťažovateľka o prebiehajúcom konaní vedenom krajským súdom nemala žiadnu vedomosť, hoci toto konanie sa jej bytostne dotýkalo. Nemohla sa teda vyjadriť, resp. brániť svoje práva v súdnom konaní.

Krajský súd nezaujal k tvrdeniam sťažovateľky žiadne konkrétne vecné stanovisko, poukázal iba na rozsudok z 28. mája 2007 a na jeho odôvodnenie.

Ústavný súd pripomína, že súčasťou obsahu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je nielen právo každého domáhať sa svojho práva na súde, ale aj právo byť účastníkom konania, v ktorom sa rozhoduje o jeho právach a povinnostiach. Z toho vyplýva, že každý má právo byť účastníkom konania, v ktorom sa rozhoduje aj o jeho právach a povinnostiach, lebo inak v ňom nemôže chrániť svoje práva a právom chránené záujmy. Inak povedané, domáhať sa jednotlivých aspektov práva na súdnu ochranu možno len v medziach príslušných zákonov, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov v súlade s ústavou. Zároveň v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah základných práv a slobôd (I. ÚS 23/01 v spojení s I. ÚS 5/02).

Možno konštatovať, že krajský súd v danej veci rozhodoval o žalobe Občianskej iniciatívy proti stavebnému úradu vo veci preskúmania rozhodnutia správneho orgánu (právoplatného rozhodnutia o umiestnení stavby vydaného v prospech sťažovateľky) podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka nebola účastníčkou tohto konania, pričom rozhodnutie o umiestnení stavby, ktoré bolo predmetom konania, bolo prvou fázou realizácie zámeru sťažovateľky postaviť novú stavbu. Po rozhodnutí o umiestnení stavby malo nasledovať ďalšie rozhodnutie, teda samotné stavebné povolenie. Nemožno preto v nijakom prípade spochybňovať, že v konaní vedenom krajským súdom sa rozhodovalo nielen o právach Občianskej iniciatívy, ale aj o právach sťažovateľky.

Z ustanovenia § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že účastníkmi konania podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku sú žalobca a žalovaný. Zo zákona teda nevyplýva, že by účastníkom konania mala byť aj sťažovateľka. Zároveň možno konštatovať, že toto ustanovenie nezakazuje všeobecnému súdu s ohľadom na konkrétne okolnosti danej veci konať aj s osobami, ktoré, hoci nie sú účastníkmi konania, môžu byť dotknuté na svojich ústavou zaručených právach. Bolo povinnosťou krajského súdu vykladať ustanovenie § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, aby sťažovateľka nebola vylúčená z konania a aby sa neprimeraným spôsobom nezasahovalo do podstaty jej práva na súdnu ochranu. Skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok výslovne neoznačuje niekoho za účastníka konania, neznamená, že s ním konajúci súd nemôže v prípade potreby konať, ak sa účinky jeho postupu alebo jeho rozhodnutia týkajú základných práv, ktoré má takáto osoba zaručené v ústave alebo medzinárodnej zmluve (I. ÚS 23/01).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti postupom krajského súdu a jeho rozsudkom došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Keďže ústavný súd dospel k záveru o porušení už označených práv, nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením ďalších základných práv sťažovateľky vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 a čl. 142 ods. 3 v spojení s čl. 12 ústavy.

Ústavný súd vzhľadom na rozhodnutie o porušení práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu č. k. 1 S 37/07-75 z 28. mája 2007 podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde tento rozsudok zrušil. Zároveň podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Z titulu náhrady trov právneho zastúpenia advokátom priznal ústavný súd úspešnej sťažovateľke čiastku 6 296 Sk (za 2 úkony po 2 970 Sk a za dva režijné paušály po 178 Sk), ktorú je krajský súd povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2008